

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Ива Банкова Монева

относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (Счетоводство)

автор на дисертационното изследване: Вера Тодорова Трендафилова, докторант от катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“, Свищов

тема на дисертационното изследване: „Концепции и модели за определяне и отчитане на дохода на предприятието”

основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури, съгласно заповед № 890 от 07.10.2020 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“, Свищов

1. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд в електронен вариант съдържа 236 страници, от които 226 страници основен текст, титулна страница, съдържание, декларация за оригиналност и използвана литература. Включва 55 броя фигури, 15 броя таблици и 10 формули. Логиката на дисертацията следва възприетата традиционна структура и се състои от увод, три глави, заключение, библиография. Няма приложения. Посочената структура на труда и неговото основно съдържание са подчинени на темата и на формулираните в увода обект, предмет, изследователски проблем, теза, ограничения, цел и задачи.

Библиографията обхваща 62 източника. Цитирано е коректно. Като тематична насоченост използваните литературни източници съответстват на темата на дисертацията.

Не се установяват отклонения от нормите на научната и професионалната етика.

Авторефератът е композиран съгласно изискванията и отразява основните части от дисертацията.

II. Преценка на форма и съдържание на дисертационния труд

Формулирана и защитена е изследователска теза. Това, от една страна, е основание за характеризиране на дисертационното изследване като завършено, а от друга страна, като опит за дефиниране на потребностите на бизнеса по отношение на знанието и приложението на концепции и модели за определяне и отчитане на дохода на предприятието, още повече, че темата е добре позната в теорията и специализираната литература, но не е застъпена в българската практика.

Методологията на изследването е коректна. На подходящи места в текста са организирани анализи, обобщения и изводи. Проличават авторовите задълбочени проучвания и знания по изследвания проблем. Като слабост може да се посочи разказвателността в параграфите на изследването. Липсва критично отношение, в тази материя има въпроси, по които би могло да се дискутира на теоретично и практико-приложно ниво.

В техническо, графично и стилово отношение работата е на изключително добро ниво. Обемът е оптимален и главите на изследването са композирани съразмерно.

Част от авторските виждания получават съответната публичност. Докторантът публикува самостоятелно 1 студия, 3 статии и 2 доклада. В тези публикации се интерпретират проблеми, разработени в труда. Всички те отразяват отделни моменти от дисертацията и по този начин преди окончателното ѝ оформяне и защита са апробирани съществени части от нея.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационното изследване

Приносите в дисертацията на Вера Трендафилова са резултат от нейното концептуално виждане, „че задълбоченото познаване на същността на финансовите резултати като елемент на дохода позволява възприемане на подходи на текущо счетоводно отчитане, които отразяват както характера им, така и процеса на тяхното формиране“. В тази връзка, намирам, че те са следните:

✓ Ретроспективно е изследван дохода на предприятието, съобразен с основните концепции за дохода като мотивационна сила, като измерена величина и концептуалните му проявления. Анализирани са връзката между дохода и капитала на предприятието. Анализирани са и са изяснени специфични за дисертацията понятия и са изведени авторски дефиниции;

✓ Изследването на дохода е през фокуса на доктрината за върховенство на активите и финансовата концепция за поддържане на капитала. Оттук и разработването на въпросите

за определяне на дохода в две насоки – в исторически план и към момента. Последователно са проучени и представени теоретичните основи на традиционния модел за определяне дохода на предприятието, модела на икономическия доход и модела на алтернативните мерни бази. Открити са предимствата и недостатъците от използването на различните модели за определяне на дохода.

✓ Въз основа на проведено емпирично изследване е установено състоянието относно разбирането на професионалната счетоводна общност за концепциите за определяне и моделите за отчитане на финансовите резултати. Предложен е и аргументиран модел за счетоводно отчитане на финансовите резултати.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

Бележки:

✓ Не се установява как е формирана извадката от изследвани респонденти и доколко тя е значима и съществена. Целесъобразно е тези въпроси да бъдат уточнени.

✓ Дисертацията би спечелила ако в основния текст не се разглеждат въпроси, свързани със шифри на сметки и текущо счетоводно отчитане. Цялото изследване би трябвало да е организирано концептуално, така както се подхожда в началото на дисертацията. Някои от таблиците и фигурите, които безспорно илюстрират авторовите тези и заключения, би било по-добре да се обособят като приложения.

Въпроси:

✓ Има ли връзка между определянето и отчитането на дохода на предприятието и новото разбиране, че счетоводството трябва да създава стойност? И не са ли това новите концепции и модели за определянето и отчитането на дохода?

Препоръки:

✓ Препоръката, която отправям към Вера Трендафилова, е в пожеланието в бъдещата си работа да задълбочи още практико- приложните въпроси, разработвани в настоящия труд, тъй като тяхната актуалност и значимост ще продължава да е важна.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд притежава необходимата научна значимост за една докторска дисертация, което ми дава основание да го приема за завършен.

Като член на научното жури давам своята *положителна оценка* на дисертационния труд „Концепции и модели за определяне и отчитане на дохода на предприятието” на Вера Тодорова Трендафилова и предлагам на научното жури да и бъде присъдена образователна и научна степен „доктор” по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (Счетоводство).

доц. д-р ива Монева

Варна,
9 ноември 2020